

Основные выводы можно сделать таковыми: во-первых, для успешного функционирования любых пенсионных систем, независимо от способа их финансирования, необходимо сильное и эффективное государственное управление. Наиболее фундаментальное значение имеет то, что государство должно управлять экономикой достаточно эффективно, чтобы обеспечить адекватный экономический рост и одновременно создать действенную систему регулирования; во-вторых, широко обсуждаемая проблема выбора между государственными распределительными и накопительными программами имеет второстепенное значение. Она значит гораздо меньше, чем способность органов государственного управления эффективно управлять экономикой, стимулировать достаточный рост производства и поддерживать надежную основу для любой пенсионной системы, которая будет принята. Наконец, в пределах, определяемых экономическими условиями, у стран имеется широкий диапазон возможных вариантов структуры пенсионного обеспечения.

Список литературы:

1. Пенсионные системы в разных странах [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://gia.ru/spravka/20131106/975084128.html>. – Загл. с экрана.
2. Что может решить проблему пенсионного обеспечения в Украине? / Г. Третьякова [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://forinsurer.com/public/08/02/25/3395>. – Загл. с экрана.
3. Уайтхауз Э. Пенсионные системы 53 стран // Пенсионная панорама.- 2008.- 222 с.

ПІДТРИМКА І ПРОСУВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ

Кіріченко О.А., бакалавр

Науковий керівник: к.е.н., доцент Волошенко В.В.

Підприємець – це суб'єкт господарювання, діяльність якого передбачає реалізацію новаторських ідей, аналіз і використання різноманітних можливостей, що виникають в умовах ринку, з метою одержання прибутку. За Й. Шумпетером, праці якого істотно вплинули на розвиток інституціоналізму (20-30-ті рр. ХХ ст.), підприємець – це суб'єкт пошуку і реалізації нових ринкових можливостей, і "нових комбінацій" по широкому спектру напрямків: виготовлення нового блага, не відомого раніше споживачам блага, розробка нових засобів виробництва (технологій); освоєння нового ринку збуту; розробка невідомих раніше джерел сировини; проведення реорганізації в галузі.

Головною характеристикою підприємця є внутрішня потреба постійно розпочинати щось нове. Варто виділити такі найважливіші характерні риси, які повинні бути властиві підприємцю, аби мати певні шанси на успіх у такій ризикованій справі: енергія, вміння змусити людей працювати; вміння думати; вміння формувати взаємовідносини з людьми; комунікабельність; технічні та технологічні знання.

Бажання діяти за власним планом – характерна риса підприємницької особистості. Висока потреба досягнення результатів поєднується у підприємця як із почуттям індивідуальної відповідальності за реалізацію поставленої мети, так і з розумінням необхідності домогтися її власними зусиллями.

Як соціально-економічне явище підприємництво відбиває широкий спектр суспільних відносин. За своєю економічною природою воно є діалектичною єдністю двох сторін: загальноекономічного змісту і специфічної соціальної форми. На всіх етапах розвитку людського суспільства підприємливість функціонує відповідно до вимог загальноформаційних законів. Крім того, незмінними залишаються також закони психології, без врахування дії яких не можна зрозуміти сутнісні риси підприємницької активності. З іншого боку, у кожній окремо взятій країні, в залежності від рівня розвитку продуктивних сил та демократичності протікання суспільних процесів, рушійні сили, умови і мотиви підприємливості є різними. Останнє пояснюється особливостями відродження підприємництва в країні й обумовлено рядом факторів, які можна об'єднати в такі групи: економічні, політичні, психологічні і юридичні.

Розробка концепції навчання та просування підприємництва в Україні повинна в першу чергу враховувати особливості економічної ментальності. Без яких економічних інститутів неможливо створити в Україні підприємницький клімат?

Перш за все це створення відповідного правового середовища, яке виступає передумовою забезпечення суб'єктів підприємницької діяльності свободою економічного вибору та водночас визначає ступінь їх відповідальності за господарську діяльність, а також сприяє інноваційно-орієнтованій перебудові структури економіки, розвитку високотехнологічних галузей виробництва.

На практиці отримання інноваційної ренти стає неможливим без встановлення і надійного захисту прав власності. Інновація є суспільним благом, для якого характерна властивість неконкурентності у споживанні: доступність інформації для якого-небудь суб'єкта не знижує її доступності і цінності для інших. Ця властивість вже сама по собі зумовлює труднощі привласнення доходу. Тому визначення і забезпечення прав власності є необхідною складовою формування правового середовища інноваційної підприємницької діяльності.

По друге, удосконалення інституціонального середовища у сфері інноваційної діяльності є важливою умовою активізації в Україні інноваційного підприємництва. При цьому особливу увагу слід звернути на поліпшення тих інститутів, котрі беруть участь в інноваційних процесах. Також треба виходити з розуміння того, що у проведенні будь-яких інституціональних перетворень роль головного інституціонального інноватора зберігається за державою.

Саме держава має здійснювати функцію формування соціально-економічного і психологічного середовища інновацій. Серед методів, за допомогою яких активізується підприємницька діяльність через вплив на неформальні правила, особливого значення набувають ідеологічні важелі. Історичний досвід переконує у значній дієвості ідеологічного фактора примусу підприємництва до новаторства.

Інституціональні умови розвитку вітчизняної економіки сформували особливий тип підприємництва, для якого не характерні у повній мірі ліберальні цінності. У свідомості більшої кількості господарюючих суб'єктів домінуючими є стереотипи поведінки, які базуються на традиційних і радянських цінностях, а саме: патерналізмі, відсутності схильності до систематичної роботи, націленості на досягнення успіху за рахунок надзвичайних зусиль під тиском обставин, консервативність, надія на підтримку держави.

Модернізація традиційних цінностей, безумовно, відбувається, але надто повільними темпами. Саме тому у ході реалізації концепції просування підприємництва мають бути створені нові умови, у межах яких відбувалося б формування нової, більш продуктивної системи цінностей. І тут не обійтись без інституціональних інновацій, які реалізуються через діяльність держави.

Програма підвищення рівня розвитку підприємництва в Україні повинна включати: розробка національного підходу до розвитку підприємництва (державна фінансова допомога на організацію тренінгів, консалтингова підтримка та технічна допомога, фіскальна підтримка тощо); освітні програми навчання підприємству на рівні початкової та середньої освіти (сім'я, дитячий садок, загальна середня школа); світні програми навчання підприємству на рівні професійно-технічної освіти; освітні програми навчання підприємству на рівні вищої освіти (плюс магістратура та аспірантура); бізнес-інкубатор (охоплює прикладні знання, такі, які дозволяють підприємцю (студенту старших курсів, магістрам) розв'язати конкретні проблеми в сфері управління створеним та реально функціонуючим підприємством.

Становленню підприємництва, як повноцінного елемента господарської системи, а підприємця, як суб'єкта, що вирішує важливі функції по створенню нового суспільства, перешкоджає відсутність в Україні достатньо ефективного правового середовища, тобто виваженого законодавства, що формує правила, правові умови ведення підприємницької діяльності.

Формування підприємницької “критичної маси” у суспільстві забезпечує надійний механізм ринкової стабільності. Взаємозв'язок і комплементарність економічних блоків (державна – підприємці – профспілки) дозволяють знаходити в умовах ринкових диспропорцій оптимальні рішення для стабілізації ситуації на ринку праці та в цілому в економіці. Рівнодіюча трьох сил враховує інтереси усіх політичних груп у суспільстві, забезпечує надійний соціальний захист найманої робочої сили, створює умови для розвитку підприємництва, для рішення загальнонаціональних задач.

Чим бідніше суспільство, тим сильнішими є мотиви матеріального характеру, прагнення одержати винагороду від тієї або іншої діяльності у залежності від наявних соціально-економічних умов. З іншого боку, чим бідніше суспільство, тим сильнішими та більш рельєфними виявляються бажання економічних суб'єктів займатися, при наявності необхідних умов, підприємницькою діяльністю, тому що в цій ситуації матеріальний стимул домінує над моральним.

В Україні інтерес до підприємницьких можливостей простежується подвійно: з одного боку, у формі знаходження нових, більш ефективних засобів задоволення існуючих потреб, а з іншого – у формі використання недосконалості законодавства, способів приватизації підприємств, тіньового використання можливостей певних державних службовців, що робить таку підприємницьку діяльність недобросовісною.

Список літератури:

1. Вебер М. Протестантська етика і дух капіталізму. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://filosof.historic.ru/books/item/f00/s00/z0000297/index.shtml>. – Загол. з екрану.

2. Українське суспільство 1992-2008 рр.: соціологічний моніторинг/ За ред. д.ек.н., В. Ворони, д.соц.н., М. Шульги. – К.: Інститут соціології НАН України, 2008. – 656 с.

Вплив політичного конфлікту з Росією на стан української економіки

*Клименко І.О., студентка групи ФК 13-1
Науковий керівник: к.е.н., доцент Кірієнко О.М.*

На сьогодні дуже гострою є політична ситуація між Україною та Росією. Звісно, що на економічну сферу цих двох країн політичний конфлікт також має великий вплив. Необхідно зрозуміти, що відбувається з економікою України та уявити можливі наслідки впливу політичного конфлікту на економіку.

Економіка України залежить в значній мірі від зовнішньої торгівлі. В структурі зовнішньої торгівлі переважають мінеральні продукти (енергоносії в імпорті) та продукція низької ступені обробки (продукція чорної металургії – в експорті). Імпорт перевищує експорт, при цьому сальдо балансу товарів та послуг негативне та не скорочується з часом, а має тенденцію зростати.

Україна належить до держав з високим рівнем відкритої економіки, на яку припадає 0,07% світового ВВП і 0,3% світового експорту.

Металургія, сільське господарство, машинобудівна та хімічна промисловості дають понад 80 відсотків українського експорту. Особливістю експортоорієнтованих галузей України є їх високий рівень залежності від кон'юнктурних коливань на світових ринках.